

Van de voorzitter

Het Woerdense schaakleven komt wat krakend en piepend op gang. Mocht ik in het vorige a4tje de fileproblemen van de wedstrijdleader melden, de week daarop was het opnieuw een beetje raak. Gedrang bij het prikbord op het podium: geen speellijst. Gelukkig komt assistent wedstrijdleader Jeroen kort daarop met de lijst. Inwerken en ervaring opdoen is nu even actueel, maar dat komt allemaal goed!

De start van de externe competitie is curieus. Het 4^e mocht de spits afbijten tegen Wijdemeren in Kortenhoef. Maar dat team blijkt zich uit de competitie te hebben teruggetrokken. Het is teveel rijden voor de mensen! Tsja. Verder is alles onder controle.

Dick van der Windt

Deadline

Kopij voor het decembernummer: **27 november**.
Sturen naar leodevos@yahoo.com

Agenda

Dinsdag 27 december
Bodegraven – Woerden

Zondag 12 februari   Winterkost toernooi

SCHAAKCLUB WOERDEN

BESTUUR

Voorzitter:

Dick van der Windt, 0348-410938
dvanderwindt@planet.nl

Penningmeester / Vice-voorzitter:

Jan Pool, 0348-416199
pool.jan@online.nl

Wedstrijdleader:

Marcel van Oort, 06-55697342
movanoort@gmail.com

1^e Secretaris:

Wick Vinkenburg, 0348-412160
schaken@vinkenburg.nl

2^e Secretaris:

Jan Super, 0348-419827
jancorriesuper@kpnmail.nl

Assistent wedstrijdleader (intern)

Jeroen Verhoeven, 0348-434656
wedstrijdleaderscwoerden@gmail.com

JEUGD

Begeleiding:

Pia Sprong, 0348-402203
jeugdschaakclubwoerden@gmail.com

COMMUNICATIE

Website / Webmaster

Marcel Schröer, 06-81794071
www.schaakclubwoerden.com
mschroer@euronet.nl

Website / Beheer

Arjen van den Berg, 0348-688274
arjenvandenberg100@msn.com

AAviertje*Eindredactie:*

Leo de Vos / leodevos@yahoo.com

Vormgeving:

Wick Vinkenburg / wick@vinkenburg.nl

Illustraties:

Aldo Oxener / aldo.oxener@gmail.com

Bankrekeningnummer

55.13.66.117

contributie

SENIOR-LEDEN € 85,=

Na 31-12-2010 € 90,=

SITA Paper Recycling and Trading

is sponsor van het A4-tje

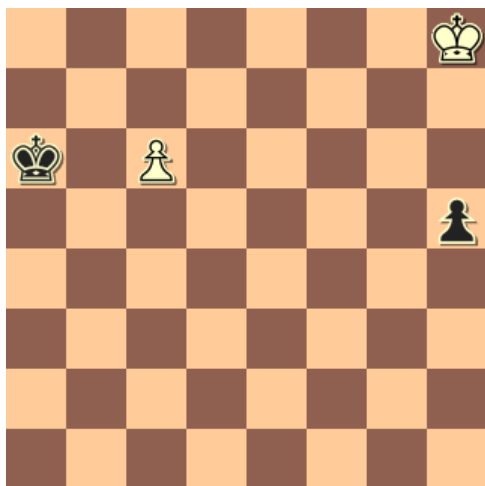

Simpel pionneneindspel?!

Een paar weken geleden ben ik door Leo de Vos benaderd met de vraag of ik elke maand een schaaktechnisch stukje wilde schrijven voor het a4-tje. En zie hier mijn eerste stukje! Ik zal proberen voor een zo groot mogelijk publiek te schrijven. Bij de volgende oefeningen zal ik een schatting geven van het niveau en de oplostijd. Mocht je rating iets lager zijn dan kan je er als nog wel uitkomen, maar dan zal het misschien iets langer duren. Het onderwerp van deze week is: pionneneindspelen die op het eerste gezicht hopeloos lijken. Ik ben zelf een enorme fan van pionneneindspelen omdat er veel geheimen en nuances in verborgen zitten, zelfs in stellingen met heel weinig materiaal.

We beginnen met een studie van de beroemde schaker Réti. Een kleine anekdote over Réti zelf: het schijnt dat hij wel eens een blindsimultaan (!) heeft gegeven aan 29 mensen. Daarna vergat hij bij het weggaan zijn aktetas mee te nemen. Toen een oplettende speler achter hem aan was gelopen om hem zijn tas terug te geven grapt Réti: "oh, wat heb ik toch een slecht geheugen!".

R. Réti, 1921 (Wit aan zet)

Dit ziet er hopeloos uit voor Wit. Hoewel zijn pion al bijna aan de overkant is, kan deze nog makkelijk opgehaald. De zwarte koning zit namelijk in het zogenaamde *vierkant* van de c6-pion. De zwarte pion daarentegen lijkt niet meer gestopt te kunnen worden, de witte koning heeft zeker 2 zetten nodig om de zwarte pion te kunnen stoppen. Een voorbeeldvariant zou kunnen zijn:

1 Kh7 h4 2 Kh6 h3 3 c7 Kb7 4 Kh5 h2 5 Kh4 h1D+ , witte koning loopt achter de feiten aan en zwart wint.

Toch is het allemaal niet zo hopeloos als het op het eerste gezicht lijkt. De truck is om 'op 2 paarden te wedden'. De witte koningswandel moet 2 doelen dienen: op de h-pion jagen en tegelijkertijd de c6-pion dreigen te ondersteunen met promotie.

1 Kg7! h4 2 Kf6! Kb6

Als 2... h3, dan 3. Ke7 (of e6), en dan promoveren beide pionnen tot dame en is het remise.

3 Ke5! Kxc6

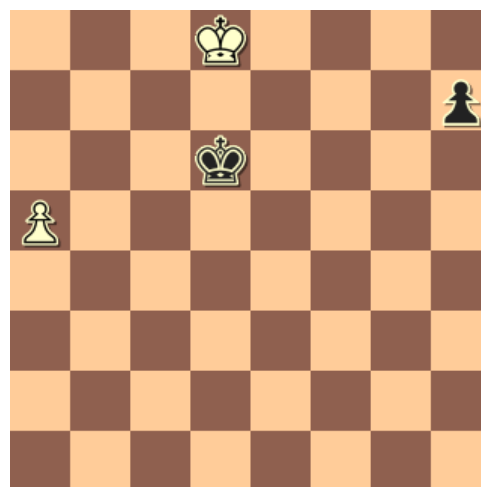
3h3 4 Kd6 h2 5 c7= en het is remise.

4 Kf4=

Een wonder is geschied: de witte koning ondanks 2 tempi achter, heeft de zwarte pion te pakken. Deze veel voorkomende manoeuvre in pionneneindspelen is genoemd naar zijn uitvinder: de Réti-manoevre. Deze operatie is alleen mogelijk omdat de koning diagonaal even snel beweegt als rechtuit. Zo kan de koning in 6 zetten van h8 naar h2 lopen via Kh8-h7-h6-h5-h4-h3-h2, maar ook via Kh8-g7-f6-e5-f4-g3-h2.

Nu een iets andere versie van hetzelfde idee. De stelling lijkt wederom hopeloos voor wit:

L. Prokeš, 1947 (Wit aan zet)

1 Kc8

(niet 1 a6? Kc6 2 Ke7 h5 en de h-pion promoveert)

Kc6 2 Kb8! Kb5 (anders 3 a6) **3 Kb7!**

Dankzij de dreiging van 4 a6, wint wit een tempo en komt hij in vierkant van de zwarte h-pion. 3 Kc7? h5 is hopeloos.

3...Kxa5 4 Kc6=

Deze manoeuvre wordt ook wel de boemerang genoemd, omdat de koning eerst tegen je intuïtie in de andere kant op moet om vervolgens daar 1 tempo te winnen en weer terug te gaan naar de goeie kant.

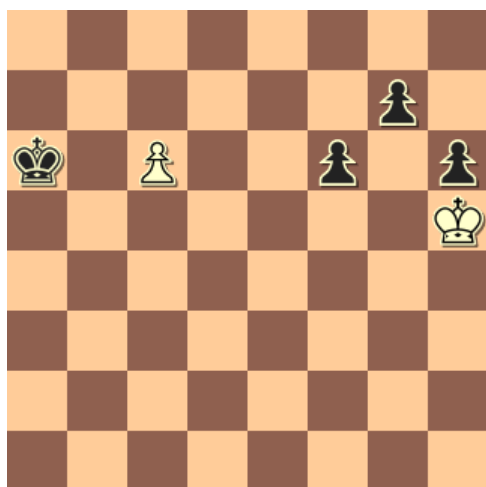
Oefening 1)

moeilijk [uitspelen op het bord!]

rating: 1600 en tijd 15 min

Wit aan zet maakt remise!

(hint: de Réti-manoeuvere)

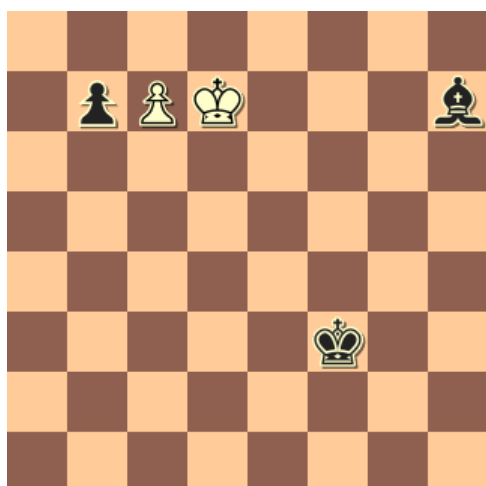

Oefening 2)

heel moeilijk [uitspelen op het bord!]

rating: 1850 en tijd: 15 min

Wit aan zet maakt remise

Heb je net als ik een fascinatie voor eindspelen gekregen?

Sten Goes

Deze stellingen komen uit het boek *Dvoretsky's Endgame Manual* (Mark Dvoretsky), dat is een fantastisch boek waarin alle eindspelen gestructureerd worden behandeld. Het boek bevat een goede combinatie van uitleg, voorbeelden en oefeningen. De voorbeelden en oefeningen zijn echter wel van een extreem hoog niveau (vanaf elo-rating 2100).

Voor een eindspelboek dat minder moeilijk is kan ik *Silman's Complete Endgame Course: From Beginner To Master* (Jeremy Silman) aanraden. Silman heeft ervoor gekozen om de hoofdstukken in te delen naar speelsterkte. Het eerste hoofdstuk behandelt wat beginners nodig hebben aan eindspelkennis (rating 0-1000). Daarna een hoofdstuk over eindspelkennis voor spelers met rating 1000-1200. Zo gaat hij steeds een niveau hoger in elk hoofdstuk en krijg je steeds eindspeluitleg op maat.

Oplossing 1)

Dit is een andere versie van het voorbeeld: later verzonden door Réti in 1928.

1 Kg6! (en na elke zet: 1...Kb6, 1...f5 of 1...h5 volgt 2 Kxg7 gevolgd door de standaard Réti manoeuvre)
bijvoorbeeld 1...h5 2 Kxg7! h4 3 Kxf6 h3 4 Ke7 Kb6 5 Kd7 h2 6 c7 h1D 7 c8D=

en dit is uiteraard remise

Oplossing 2)

A. & K. Sarychev, 1928

1 c8D? Lf5+ 2 Kc7 Lxc8 is hopeloos net als 1 Kd6? Lf5 2 Kc5 Ke4 3 Kb6 Lc8 4 Ka7 b5. De enige variant die remise maakt start met een zet die tegen de intuïtie in gaat:

1 Kc8!! b5

(1...Le4? 2 Kb8)

Wit komt 2 tempi tekort om de zwart pion te stoppen.

2 Kd7 b4 3 Kd6 Lf5

Dankzij de dreiging van c8D, wint Wit 1 tempo nu moet hij er nog 1 winnen door de loper aan te vallen.

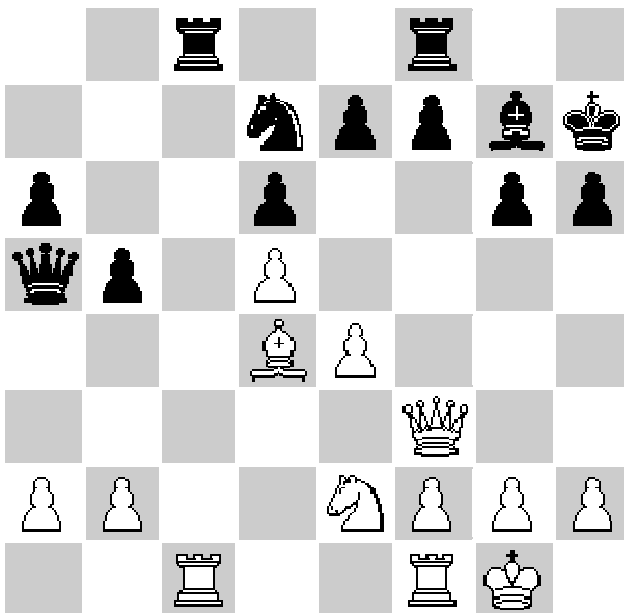
4 Ke5! Lc8 5 Kd4=

Paul Keres 5 in de Nacht van Woerden

Een verslag van de 'vijand', met vriendelijke goedkeuring overgenomen.

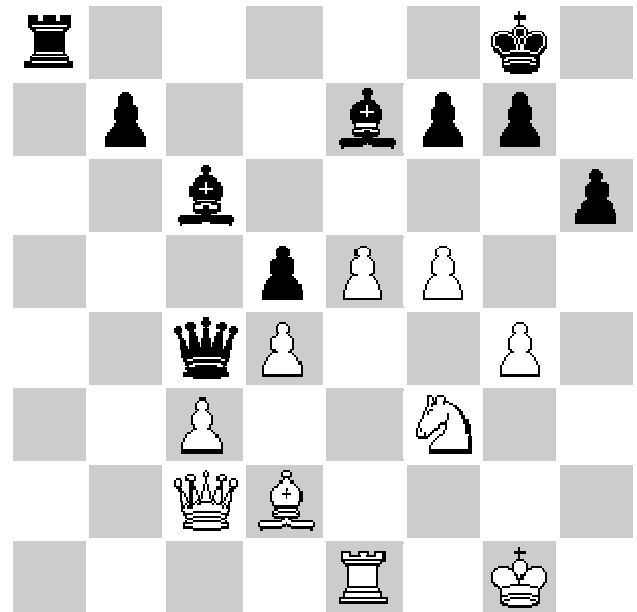
Op dinsdag 25 oktober speelde Paul Keres 5 de eerste wedstrijd van het seizoen uit tegen Woerden 2. De teamleider van Woerden had van tevoren gewaarschuwd dat het centrum van de stad die avond zou zijn afgesloten in verband met een wielervedstrijd die vooraf ging aan de 'Nacht van Woerden' en de traditionele koeienmarkt. Iedereen was dus op tijd vertrokken en Jeroen en Frank zagen iets na zevenen (het was al donker) enkele veldrijders over de finish komen. Ook het team van Woerden was rond half acht al compleet dus we konden mooi op tijd beginnen.

Aan bord 1 kreeg Hans Hollander, met wit, de volgende stelling op het bord:

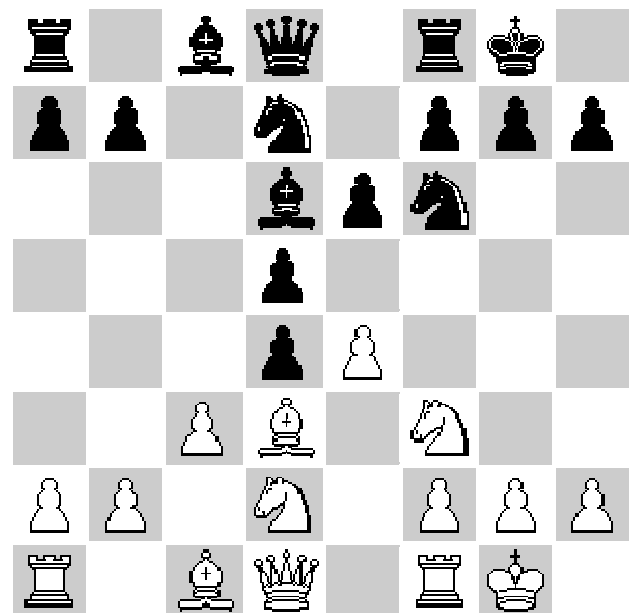
Zwart had 1. ... Dd8-a5 gespeeld waardoor de toren op f8 overbelast werd. Hans won met 2.Txc8, Txc8 3. Dxf7 Pf6 4. Pf4 g5 5. Pe6 Tg8 6. Dxe7 **1-0**. Aan bord 2 speelde Dies de Dreu met zwart een Spaanse partij waarin hij al snel remise kreeg aangeboden (hij moest met z'n toren een paar keer terug van e8 naar f8 na Pf3-g5-f3). Daar had hij geen zin in en hij speelde op een andere manier verder. Hij kwam naar eigen zeggen later 'wel lekker' te staan en speelde misschien wat te voorzichtig. Uiteindelijk ging z'n tegenstander na de tijdcontrole door zijn vlag in een stelling die op dat moment misschien wel remise was. Ze hadden allebei een koning, toren en een paar pionnen die nog konden gaan lopen. Uitslag dus **0-1**.

Aan bord 3 speelde Jaap van Oosten met wit.

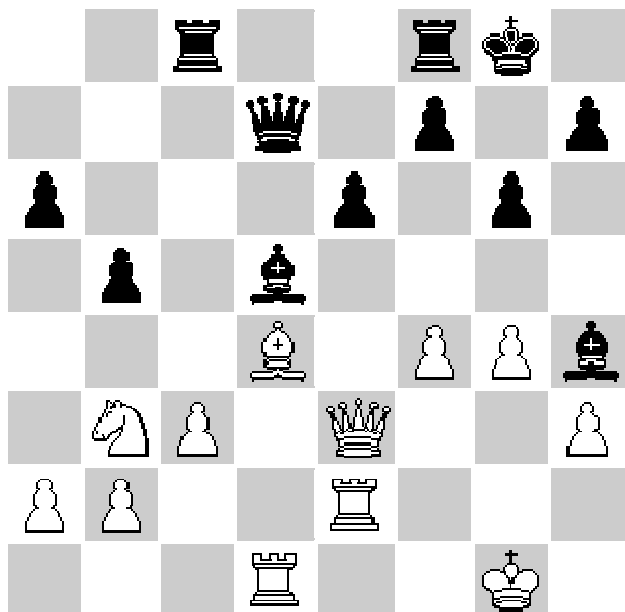
Uit de aantekeningen van Jaap: "34.f6! gxf6? (Slecht, maar ook na 34...Ta2 35. Df5 Dxc3 36. Te2 heeft Wit voordeel) 35.e6! Die zal hij hebben gemist. Wit staat nu gewonnen. De man speelde overigens een prima partij. Hij bracht een uitstekend kwaliteitsoffer op c3; ik zag me gedwongen die kwaliteit snel terug te geven."

Aan bord 4 kreeg Jeroen, met zwart, als snel een voordeeltje in de opening.

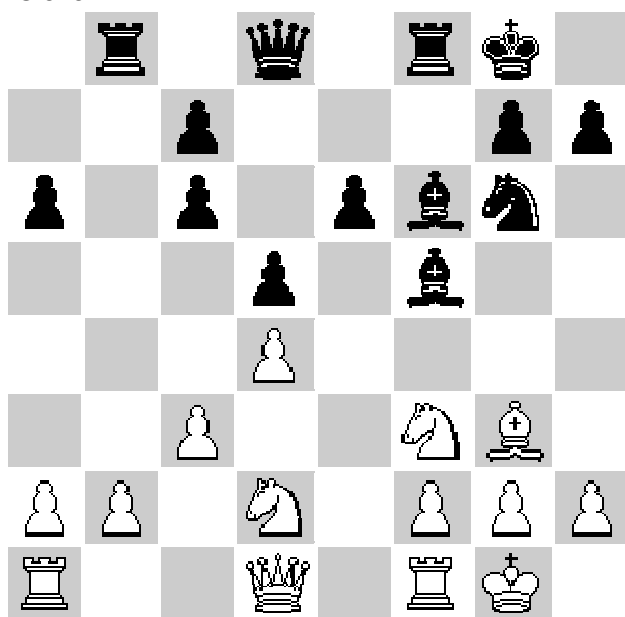

Wit sloeg hier terug op d4 met het paard. Na 1. Pxd4 (beter 1. cxd4) Pc5 2. Df3 kreeg zwart het loperpaar met 2. ... Pxd3. Nog beter was 2. ...e5 geweest. Weliswaar zou wit dan met Pf5 min of meer kunnen

afdwingen dat zwart een loper ruilde (...Lxf5) maar dan heeft zwart na exf5 veel controle over het centrum. Zo'n 20 zetten later had zwart nog steeds het loperpaar maar hij kon er niet veel mee:

In tijdnood speelde zwart hier 1...La8? Daardoor staat pion e6 niet meer gedekt en wit kon die winnen met 2. De5 (dreigt mat) f6 3. Dxe6. Na het afruilen van de zware stukken bood wit, met een pion meer, remise aan. Dat kon Jeroen moeilijk weigeren: **0,5-0,5**. Aan bord 5 speelde Dimitri remise **0,5-0,5**. Ondanks het feit dat ik aan het bord ernaast zat, kan ik me weinig van die partij herinneren. Dan aan bord 6 invaller Youri met zwart: 1.e4 Pc6 2.d4 d5 3.e5 Lf5 4.c3 e6 5.Pf3 f6 6.Lb5 Pge7 7.Lf4 a6 8.La4 Pg6 9.Lg3 Le7 10.Pbd2 0-0 11.exf6 Lxf6 12.Lxc6 bxc6 13.0-0

13. ...Tb8 14.b4 Youri: "veel beter was 13. -c5! Na 14.Te1 kan ik 14. - Tb8 spelen zonder dat wit met 15.

b4 kan antwoorden. En na 14.dxc5 heb ik de mooie zet 14. - e5. In de partij kwam ik na 14.b4 slecht te staan en ik dacht ook erg lang na. Later in de partij kon ik met 18. - e5 de stelling openbreken. Gelukkig kwam ik daarna verrassend snel goed te staan en won ik de partij. **0-1**

Een tekstueel verslag van Peter van den Belt die met wit aan bord 7 speelde: "De aanloop verliep niet optimaal. Ik was op tijd uit Rotterdam vertrokken, maar stond in de file. Iets voor half acht arriveerde ik in Woerden, maar had dus geen tijd gehad om te eten. Zodoende verscheen ik zowel letterlijk als figuurlijk hongerig achter het bord. Ik kreeg de doorschuifvariant van het Frans op het bord en daarin worden doorgaans weinig pionnetjes opgepeuzeld. Wel had ik deze opening, en de zijwegen, de afgelopen weken behoorlijk verkend. In het begin had ik daardoor weinig problemen. Een tegenaanval met paard en dame kon ik later pareren door het paard ver terug te dringen en niet in te gaan op dameruil. Uiteindelijk zag het er erg remiseachtig uit, totdat mijn tegenstander met zijn dame het enige vluchtveld voor zijn koning versperde en ik mat kon geven. Dat smaakt naar meer." En het werd ook meer: **1-0**.

Frank, met zwart aan bord 8, had niet veel te melden over z'n partij. Het was een wat tamme Engelse start, 1.Pf3 en 2. c4. Er zat veel symmetrie in. In het middelspel kreeg hij meer ruimte in het centrum. Zijn tegenstander wist echter steeds een verdediging te vinden. Met wat minder tijd nam Frank remise aan: **0,5-0,5**.

We wonnen dus met 1,5-6,5 zonder een enkele verliespartij. Dat is een prachtige start van het seizoen. Volgende wedstrijd is op woensdag 16 november, thuis tegen Oud Zuylen 2.

Woerden 2	- Paul Keres 5	1½-6½
1. H.J.J. de Heer (Henk)	- J.W. Hollander (Hans)	0-1
2. A.J.F. Strik (Ton)	- D. de Dreu (Dies)	0-1
3. P.C. Dupain (Peter)	- J. van Oosten (Jaap)	0-1
4. J. Pool (Jan)	- J.A.L. Bollaart (Jeroen)	½-½
5. W.J. Veelenturf (Wim)	- D. Hendriks (Dimitri)	½-½
6. J. Pronk (Jan)	- Y.A.J. Gerritse (Youri)	0-1
7. H.A.P. Dankers (Henk)	- P.G.H. van den Belt (Peter)	0-1
8. B. de Leeuw (Bart)	- F. Heinen (Frank)	½-½

De laatste der Kwakkenbossen

In 2008 zetten we Cor Kwakkenbos even in de spots. Dat artikel kwam ook in het jubileumboek terecht. We nemen het in zijn geheel hier over.

Cor Kwakkenbos komt nog steeds. Al zo'n twintig jaar. Voor die tijd kon je hem vinden achter de borden in café Victoria. Zijn broers Kees en Gerard en Johan zaten toen al op SC Woerden en namen hem mee. Hij is trouwens een overblijver. Van de zeven broers leven alleen hij en zijn broer Piet nog. Cor is trouw, piekert er niet over om te stoppen, en slaat als het kan geen keer over. Daar is de laatste pakweg acht jaar wel wat hulp bij nodig, Cor is niet meer zo strak ter been. Hij wordt dan ook altijd opgehaald en thuisgebracht. Drie jaar geleden gebeurde dat nog door zijn broer. We herinneren ons Gerard nog wel. Die was de rust zelf. Ook als hij je van het bord schoof. En Cor schijnt in het verleden nog sterker te hebben gespeeld dan Gerard. Nu vindt hij zichzelf 'afgezak't'. Dat wijt hij aan een 'blinde hoek' vanuit zijn linkeroog, die zijn

concentratie danig aantast. Dat belet hem echter niet dit breed grijnzend te vertellen. De resultaten laten hem dan ook koud. Cor vond zijn eigen pretsysteem in het schaken. Dat betekent meer dan dat hij de club als een soos beschouwt en echt 'voor de gezelligheid' komt, zoals hij aanvankelijk prijsgeeft. Mooi niet natuurlijk. De schaker verloochent zichzelf nu eenmaal niet. Nee, een bord met stukken – waar dan ook trouwens – veroorzaakt bij hem nog altijd een stevige aandrang te spelen. "Maar," vertrouwt hij me innig tevreden toe, "Achter een bord gaan staan om te bepalen wat die speler moet doen is soms nog mooier dan zelf spelen." Kijk, er zijn meerdere sensaties in het edele schaakspel, en onze Cor switcht eenvoudig van de ene naar de andere. Heb je tijdens een zweetpartij ineens het gevoel dat je concentratie wordt versterkt, kijk dan niet om, maar houdt het ervoor dat iemand je staat te supporten. Er is een beste kans dat Cor meedenkt.

*En dan is het oktober 2011: Cor Kwakkenbos overlijdt, de club zit voor het eerst sinds 1945 zonder Kwakkenbos!
Cor bedankt!*

Leo de Vos

Jubileumboek - Schaakclub Woerden 1940 – 2010

Vorig jaar hebben alle leden dit fraaie boekwerk in handen gekregen. Het boek is doorgelezen en vervolgens in de boekenkast beland.

Ik vind het plezierig om ook *nieuwe leden* kennis te laten maken met de historie van onze club. Alleen, ik heb *geen* jubileumboek meer voorradig!

Als er leden zijn, die dit boek toch niet meer inkijken, en het eventueel aan de club zouden willen teruggeven die het dan weer bestemt voor de nieuwe leden, dan kan dit via mij. Bij voorbaat dank!

Jan Bulk

Digitale schaaktraining

We ontvingen de volgende brief van de KNSB.

Naast het actief schaken op de club is het ook leuk om eens wat meer te weten te komen over de geheimen van het schaakspel. Wij hebben echter gemerkt dat schaakverenigingen vaak geen training bieden aan volwassenen. Om toch in de behoefte van trainingen te voorzien, start de KNSB vanaf dinsdag 8 november 2011 met een vijftal internetschaaktrainingen voor schakers met een rating tussen de 1400 en 1600.

De schaaktrainingen worden via de PlayChess server verzorgd door Dolf Meijer en zullen steeds anderhalf uur duren. Naast

de trainingen krijgt u de gelegenheid uw partijen in te sturen. Deze zullen dan waar mogelijk behandeld worden. De thema's die tijdens deze trainingen aan bod komen zijn:

Les 1: Overzicht strategische begrippen

Les 2: Activiteit verhogen

Les 3: Kwetsbaarheid verlagen

Les 4: Samenwerking

Les 5: Mobiliteit

De kosten voor de vijf lessen zijn €55,-. Daarnaast krijgen alle deelnemers een jaaraccount van PlayChess. Schakers die al lid zijn van PlayChess krijgen €5,- korting.

De trainingen zullen van 20:30 uur tot 22:00 uur gehouden worden op de volgende data:

8 november

22 november

6 december

22 december en

3 januari

Een half uur voor de eerste les krijgen de deelnemers online ondersteuning bij het starten van hun les. Bent u geïnteresseerd dan kunt u zich tot 4 november aanmelden via het [inschrijfformulier](#).

**KONINKLIJKE NEDERLANDSE
SCHAAKBOND**

Arlette van Weersel

